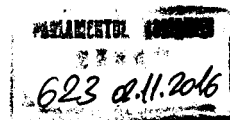

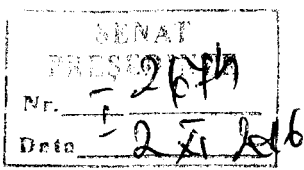
R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România
Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80
Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.2472A/2016

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ
10 359 02 NOV 2016
NR. /

Domnului
Călin Constantin Anton POPESCU-TĂRICEANU
Președintele Senatului

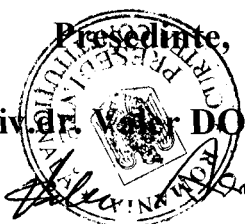
11.11.2016

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(3) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Guvernul României referitoare la neconstituționalitatea prevederilor Legii privind unele măsuri de efectuare a reținerilor din venituri obținute de persoanele fizice din contracte privind raporturi de muncă în baza unor titluri executorii.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 15 noiembrie 2016, ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 29 noiembrie 2016.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

Președinte,
Prof.univ.dr. Valer DORNEANU

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 2472A1 2016

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDIȚIONALĂ

10323 01 NOV 2016
NR.

Guvernul României

Prim-ministru

Nr. *5/7013/D.C.-01.11.2016*

București

**DOMNULUI PREȘEDINTE INTERIMAR AL CURȚII
CONSTITUȚIONALE
VALER DORNEANU**

În conformitate cu dispozițiile art.15 alin.(1) și alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, vă transmitem, alăturat, sesizarea Guvernului României în vederea exercitării controlului prealabil de constituționalitate referitor la **Legea privind unele măsuri de efectuare a reținerilor din veniturile obținute de persoanele fizice din contracte privind raporturi de muncă în baza unor titluri executorii** .

Urmare adoptării în Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a *Legii privind unele măsuri de efectuare a reținerilor din veniturile obținute de persoanele fizice din contracte privind raporturi de muncă în baza unor titluri executorii*, vă transmitem prezenta sesizare, pentru realizarea, în temeiul art. 15 alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992¹, a controlului prealabil de constituționalitate a dispozițiilor legii amintite în ansamblul acesteia, pentru următoarele considerente:

I. Dispozițiile Legii privind unele măsuri de efectuare a reținerilor din veniturile obținute de persoanele fizice din contracte privind raporturi de muncă în baza unor titluri executorii:

“Art. 1. – Veniturile unei persoane fizice obținute în baza unor contracte privind raporturi de muncă, pot fi executate silit, numai în baza unor sentințe judecătorești investite cu formulă executorie, prin birourile executorilor judecătorești, în condițiile legii.

¹ privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările ulterioare.

Art. 2. – (1) Executorii judecătorești sunt obligați să se asigure, pe tot parcursul executării, că același titlu executoriu, nu este pus în executare atât la locul de muncă și/sau de plată al debitorului, cât și la conturile sale bancare.

(2) Veniturile obținute de debitori, altele decât cele stabilite potrivit art. 1, nu intră sub incidența alin. (1).

Art. 3. – Veniturile debitorilor prevăzute la art. 1, virate în conturile lor bancare, de către plătitorii acestor drepturi, după efectuarea reținerilor din acestea în baza unui titlu executoriu, potrivit legii, nu mai pot face obiectul nici unei alte rețineri ulterioare, sub nici un motiv.

Art. 4. – Executorii sunt obligați să se asigure atunci când extind executarea silită la conturile bancare ale persoanelor fizice debitoare, că sumele pentru care se solicită executarea nu sunt dintre cele prevăzute la art. 1, iar acestea nu au mai făcut obiectul unor alte executări silite anterioare.

Art. 5. – Sumele reținute din veniturile debitorilor în baza unui titlu executoriu, se virează, de către plătitorii acestor venituri, titularului titlului executoriu sau în contul bancar indicat de executor, după caz, cel mai târziu în ziua următoare efectuării reținerilor.

Art. 6. – Constituie abatere disciplinară reținerea unor părți mai mari decât cele prevăzute de lege ori a unor sume mai mari decât cele prevăzute în titlul executoriu sau reținerea din conturile bancare ale debitorilor, din sumele virate în aceste conturi, prevăzute la art. 1 și care au făcut deja obiectul unei executări silite anterioare, indiferent de motivul în baza căruia se fac aceste rețineri.”

II.1. Dispoziții generale și speciale în materia executării silite

Noul Cod de procedură civilă (Legea nr. 134/2010, republicată, cu modificările ulterioare; în continuare NCPC) a reformat și resistematizat substanțial materia executării silite. Scopul noii reglementări procesual-civile în materia executării silite constă în executarea promptă și efectivă a titlurilor executorii obținute în cadrul procesului de fond ori, după caz, recunoscute ca atare de lege, în condițiile respectării stricte a drepturilor procesuale ale părților, atât ale creditorului și debitorului, cât și ale oricărei alte persoane interesate. Reformarea materiei executării silite a impus realizarea unei sistematizări riguroase, care a ținut cont de cele două forme de executare (urmărirea silită indirectă asupra tuturor bunurilor urmăribile ale debitorului; executarea silită directă).

Cum este știut, dispozițiile NCPC constituie procedura de drept comun în materie civilă [art. 2 alin. (1) NCPC]. Ca o aplicație particulară a acestor dispoziții de

principiu, art. 631 NCPC prevede că dispozițiile Cărții a V-a “*Despre executarea silită*” a NCPC constituie dreptul comun în materie de executare silită, indiferent de izvorul sau de natura obligațiilor cuprinse în titlul executoriu ori de calitatea juridică a părților, iar executarea silită poate fi pomenită împotriva oricărei persoane fizice sau persoane juridice, de drept public sau de drept privat, cu excepția acelor care beneficiază, în condițiile legii, de imunitate de executare.

În scopul asigurării unei reglementări uniforme în materia executării silite a obligațiilor stabilite prin titluri executorii, NCPC a instituit competența generală a executorului judecătoresc de a efectua executarea silită a oricărui titlu executoriu, abordare de natură să promoveze egalitatea de tratament juridic a subiecților de drept din cadrul raporturilor juridice de executare silită. Astfel, potrivit dispozițiilor art. 623 NCPC, executarea silită a oricărui titlu executoriu, cu excepția celor care au ca obiect venituri datorate bugetului general consolidat sau bugetului Uniunii Europene și bugetului Comunității Europene a Energiei Atomice, se realizează numai de către executorul judecătoresc, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel.

NCPC (art. 625) instituie un principiu aplicabil în materia executării silite – principiul legalității – în conformitate cu care executarea silită se face cu respectarea dispozițiilor legii, a drepturilor părților și ale altor persoane interesate, fiind interzisă efectuarea de acte de executare de către alte persoane sau organe decât cele prevăzute la art. 623 din același cod. În acest context, amintim că NCPC [art. 6 și art. 626] a consacrat și regula de principiu privind respectarea dreptului la un proces echitabil în termen optim și previzibil și în faza executării silite, prin instituirea obligației statului de a asigura, prin agenții săi, executarea în mod prompt și efectiv a oricărui titlu executoriu, precum și a răspunderii acestuia pentru repararea integrală a prejudiciului suferit din cauza neîndeplinirii obligațiilor ce îi incumbă.

NCPC consacră, de asemenea, un alt principiu general al executării silite, cel privind rolul activ al executorului judecător, concretizat într-o serie de îndatoriri ce incumbă acestuia pe întreaga durată a executării silite, cum ar fi:

- în tot cursul executării, executorul judecătoresc este obligat să aibă rol activ, stăruind, prin toate mijloacele admise de lege, pentru realizarea integrală și cu celeritate a obligației prevăzute în titlul executoriu, cu respectarea dispozițiilor legii, a drepturilor părților și ale altor persoane interesate;

- dacă socotește că este în interesul executării, executorul judecătoresc îi va cere debitorului, în condițiile legii, lămuriri în scris în legătură cu veniturile și bunurile sale, inclusiv cele aflate în proprietate comună pe cote-părți sau în devălmășie, asupra

căroră se poate efectua executarea, cu arătarea locului unde se află acestea, precum și pentru a-l determina să execute de bunăvoie obligația sa, arătându-i consecințele la care s-ar expune în cazul continuării executării silite; în toate cazurile, debitorul va fi informat cu privire la cuantumul estimativ al cheltuielilor de executare [art. 627 alin. (1) și (2) NCPC].

Cu referire la acest text de principiu în materia executării silite, în doctrină s-a arătat că trebuie coroborat și cu alte prevederi ale NCPC, precum cele cuprinse în art. 660² privitoare la îndatorirea terților de a da informațiile necesare executării silite la cererea executorului judecătoresc sau în art. 731³ referitoare la extinderea urmăririi și la alte bunuri ale debitorului decât cele indicate inițial de creditor⁴.

În conformitate cu dispozițiile art. 628 alin. (1) NCPC, pot fi executate silit obligațiile al căror obiect constă în plata unei sume de bani, predarea unui bun ori a folosinței acestuia, desființarea unei construcții, a unei plantații ori a altei lucrări, încredințarea minorului, stabilirea locuinței și vizitarea acestuia sau în luarea unei alte măsuri stabilite prin titlul executoriu.

Obligațiile stabilite prin hotărârea unei instanțe sau printr-un alt titlu executoriu se aduc la îndeplinire de bunăvoie; în cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie

² În conformitate cu care:

“(1) La cererea executorului judecătoresc, cei care datorează sume de bani debitorului urmărit ori dețin bunuri ale acestuia supuse urmăririi, potrivit legii, au datoria să comunice în scris toate informațiile necesare pentru efectuarea executării. Ei sunt ținuți să declare întinderea obligațiilor lor față de debitorul urmărit, eventuale modalități care le-ar putea afecta, secheste anterioare, cesiuni de creanță, subrogații, preluări de datorie, novații, precum și orice alte acte sau fapte de natură să modifice conținutul ori părțile raportului obligațional sau regimul juridic al bunului deținut. La cererea executorului judecătoresc sau a părții interesate, instanța de executare poate lua măsurile prevăzute la art. 187 alin. (1) pct. 2 lit. f) și la art. 189.

(2) De asemenea, la cererea executorului judecătoresc, instituțiile publice, instituțiile de credit și orice alte persoane fizice sau persoane juridice sunt obligate să îi comunice, de îndată, în copie, documentele, precum și, în scris, datele și informațiile apreciate de executorul judecătoresc ca fiind necesare realizării executării silite, inclusiv codul numeric personal al persoanei supuse executării silite, chiar dacă prin legi speciale se dispune altfel. Tot astfel, organele fiscale sunt obligate să comunice, în aceleași condiții, datele și informațiile pe care le administrează potrivit legii. La cererea executorului judecătoresc sau a părții interesate, instanța de executare poate lua măsurile prevăzute la art. 187 alin. (1) pct. 2 lit. f) și la art. 189. [...]

(4) Executorul judecătoresc este obligat să asigure secretul informațiilor primite, dacă legea nu prevede altfel. Aceste informații nu pot fi utilizate decât în scopul pentru care au fost cerute, fiind interzisă cu desăvârșire, sub sancțiunile prevăzute de lege, divulgarea lor către terțe persoane sau utilizarea lor pentru crearea unei baze de date personale.

(5) În vederea obținerii informațiilor necesare executării, executorul judecătoresc are acces liber la cartea funciară, la registrul comerțului și la alte registre publice care conțin date despre bunurile debitorului susceptibile de urmărire silită. Totodată, executorul judecătoresc poate solicita instanței de executare datele și informațiile la care se referă art. 154 alin. (8).”

³ Potrivit căruia: “Pentru realizarea creanțelor sale, creditorul va putea urmări bunurile mobile ale debitorului, aflate la acesta sau la alte persoane. Creditorul poate indica bunurile mobile asupra căroră ar voi să se facă executarea. Dacă executorul judecătoresc apreciază că prin valorificarea acestor bunuri nu se asigură realizarea drepturilor creditorului, el va urmări și alte bunuri.”

⁴ A se vedea M. Nicolae, în V.M. Ciobanu, M. Nicolae (coord.), *Noul Cod de procedură civilă comentat și adnotat*, vol. II, Ed. Universul Juridic, București, 2016, comentariul art. 627 NCPC, p. 336.

obligăția sa, aceasta se aduce la îndeplinire prin executare silită, care începe odată cu sesizarea organului de executare, potrivit dispozițiilor prezentei cărți, dacă prin lege specială nu se prevede altfel [art. 622 alin. (1) și (2) NCPC].

Executarea silită are loc în oricare dintre formele prevăzute de lege, simultan sau succesiv, până la realizarea dreptului recunoscut prin titlul executoriu, achitarea dobânzilor, penalităților sau a altor sume acordate potrivit legii prin titlu, precum și a cheltuielilor de executare [art. 622 alin. (3) NCPC].

Cât privește temeiul executării silite, art. 632 NCPC prevede că executarea silită se poate efectua numai în temeiul unui titlu executoriu, constituind titluri executorii hotărârile executorii prevăzute la art. 633 din același cod, hotărârile cu executare provizorie, hotărârile definitive, precum și orice alte hotărâri sau înscrisuri⁵ care, potrivit legii, pot fi puse în executare.

Potrivit prevederilor de principiu ale art. 629 alin. (1) NCPC, veniturile și bunurile debitorului pot fi supuse executării silite dacă, potrivit legii, sunt urmăribile și numai în măsura necesară pentru realizarea drepturilor creditorilor. Așadar, ca aplicație a principiului legalității executării silite, executorul judecătoresc are îndatorirea de a respecta în mod cumulativ cerința caracterului urmăribil al bunurilor supuse executării silite și limitele valorice ale creanței consfințite prin titlul executoriu.

Precizăm că art. 729 NCPC instituie unele limite ale urmăririi veniturilor bănești, după cum urmează:

“(1) Salariile și alte venituri periodice, pensiile acordate în cadrul asigurărilor sociale, precum și alte sume ce se plătesc periodic debitorului și sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia pot fi urmărite:

a) până la jumătate din venitul lunar net, pentru sumele datorate cu titlu de obligație de întreținere sau alocație pentru copii;

b) până la o treime din venitul lunar net, pentru orice alte datorii.

⁵ Exemplificăm unele hotărâri sau înscrisuri cărora NCPC sau unele reglementări speciale sau particulare le conferă forță executorie:

- hotărârile arbitrale și alte hotărâri ale organelor cu atribuții jurisdicționale (art. 635 NCPC);
- titlurile executorii europene (art. 636 NCPC);
- înscrisurile autentice notariale (art. 639 NCPC);
- titlurile de credit (art. 640 NCPC);
- înscrisurile sub semnătură privată în cazurile și condițiile anume prevăzute de lege (art. 641 NCPC);
- contractele de credit, inclusiv contractele de garanție reală sau personală, încheiate de o instituție de credit (art. 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului);
- contractele de leasing, precum și garanțiile reale și personale, constituite în scopul garantării obligațiilor asumate prin contractul de leasing (art. 8 din Ordonanța Guvernului nr. 51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing).

(2) Dacă sunt mai multe urmăriri asupra aceleiași sume, urmărirea nu poate depăși jumătate din venitul lunar net al debitorului, indiferent de natura creanțelor, în afară de cazul în care legea prevede altfel.

(3) Veniturile din muncă sau orice alte sume ce se plătesc periodic debitorului și sunt destinate asigurării mijloacelor de existență ale acestuia, în cazul în care sunt mai mici decât quantumul salariului minim net pe economie, pot fi urmărite numai asupra părții ce depășește jumătate din acest quantum.

(4) Ajutoarele pentru incapacitate temporară de muncă, compensația acordată salariaților în caz de desfacere a contractului individual de muncă pe baza oricăror dispoziții legale, precum și sumele convenite șomerilor, potrivit legii, nu pot fi urmărite decât pentru sume datorate cu titlu de obligație de întreținere și despăgubiri pentru repararea daunelor cauzate prin moarte sau prin vătămări corporale, dacă legea nu dispune altfel.

(5) Urmărirea drepturilor prevăzute la alin. (4) se va putea face în limita a jumătate din quantumul acestora.

(6) Sumele reținute potrivit prevederilor alin. (1) - (4) se eliberează sau se distribuie potrivit art. 864 și următoarele.

(7) Alocațiile de stat și indemnizațiile pentru copii, ajutoarele pentru îngrijirea copilului bolnav, ajutoarele de maternitate, cele acordate în caz de deces, bursele de studii acordate de stat, diurnele, precum și orice alte asemenea indemnizații cu destinație specială, stabilite potrivit legii, nu pot fi urmărite pentru niciun fel de datorii.”.

Tot ca aplicație a principiului legalității executării silite, dar și a dispozițiilor de principiu ale art. 629 NCPC, sunt de amintit prevederile art. 702 alin. (1) din același cod, în conformitate cu care, când creditor urmărește în același timp mai multe bunuri mobile sau imobile a căror valoare este vădit excesivă în raport cu creanța ce urmează a fi satisfăcută, instanța de executare, la cererea debitorului și după citarea creditorului, poate să restrângă executarea la anumite bunuri.

În legătură cu textul de principiu al art. 729 NCPC, trebuie menționate și unele norme speciale sau particulare în materie, cum ar fi: art. 150 alin. (2) teza I din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe - în conformitate cu care sumele datorate autorilor, ca urmare a utilizării operelor lor, beneficiază de aceeași protecție ca și salariile și nu pot fi urmărite decât în aceleași condiții – și art. 236 alin. (4) din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală – potrivit căruia sumele ce reprezintă venituri bănești ale debitorului persoană fizică, realizate ca angajat, pensiile

de orice fel, precum și ajutoarele sau indemnizațiile cu destinație specială sunt supuse urmării numai în condițiile prevăzute de Codul de procedură civilă.

În acest context, este de precizat că și Legea nr. 53/2003 – Codul muncii stabilește, la art. 169, o serie de reguli speciale privitoare la reținerile din salariu, după cum urmează:

“(1) Nicio reținere din salariu nu poate fi operată, în afara cazurilor și condițiilor prevăzute de lege.

(2) Reținerile cu titlu de daune cauzate angajatorului nu pot fi efectuate decât dacă datoria salariatului este scadentă, lichidă și exigibilă și a fost constatată ca atare printr-o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă.

(3) În cazul pluralității de creditori ai salariatului va fi respectată următoarea ordine:

- a) obligațiile de întreținere, conform Codului familiei⁶;
- b) contribuțiile și impozitele datorate către stat;
- c) daunele cauzate proprietății publice prin fapte ilicite;
- d) acoperirea altor datorii.

(4) Reținerile din salariu cumulate nu pot depăși în fiecare lună jumătate din salariul net.”

Poprirea, ca modalitate de urmărire silită mobilă, beneficiază în NCPC de reglementări detaliate, dintre care pot fi amintite următoarele:

- în cazul popririi sumelor de bani din conturile bancare, pot face obiectul urmăririi silite prin poprire atât soldul creditor al acestor conturi, cât și încasările viitoare, cu respectarea limitelor prevăzute la art. 729 NCPC, dacă este cazul [art. 781 alin. (2) NCPC];

- nu sunt supuse executării silite prin poprire:

- sumele care sunt destinate unei afectațiuni speciale prevăzute de lege și asupra cărora debitorul este lipsit de dreptul de dispoziție;

- sumele reprezentând credite nerambursabile ori finanțări primite de la instituții sau organizații naționale și internaționale pentru derularea unor programe ori proiecte;

- sumele aferente plății drepturilor salariale viitoare, pe o perioadă de 3 luni de la data înființării popririi; atunci când asupra aceluiași cont sunt înființate mai multe popriri, termenul de 3 luni în care se pot efectua plăți aferente drepturilor salariale

⁶ În prezent abrogat prin art. 230 lit. m) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, reglementările de drept comun în materia raporturilor de familie fiind cuprinse *de lege lata* în noul Cod civil.

viitoare se calculează o singură dată de la momentul înființării primei popriri [art. 781 alin. (5) NCPC];

- în adresa de înființare a popririi i se va pune în vedere celei de-a treia persoane, care devine, potrivit alin. (1), terț poprit, interdicția de a plăti debitorului sumele de bani sau bunurile mobile pe care i le datorează ori pe care i le va datora, declarându-le poprite în măsura necesară pentru realizarea obligației ce se execută silit [art. 783 alin. (2) partea finală NCPC];

- după înființarea popririi, orice alt creditor al debitorului poprit va putea să poprească aceeași creanță până la eliberarea sau distribuirea sumelor rezultate din poprire, cu respectarea dispozițiilor art. 787 NCPC [art. 783 alin. (8) NCPC].

- în termen de 5 zile de la comunicarea popririi, iar în cazul sumelor de bani datorate în viitor, de la scadența acestora, terțul poprit este obligat:

- să consemneze suma de bani, dacă creanța poprită este exigibilă, sau, după caz, să indisponibilizeze bunurile mobile corporale poprite și să trimită dovada executorului judecătoresc, în cazul popririi înființate pentru realizarea altor creanțe decât cele arătate la pct. 2;

- să plătească direct creditorului suma reținută și convenită acestuia, în cazul sumelor datorate cu titlu de obligație de întreținere sau de alocație pentru copii, precum și în cazul sumelor datorate cu titlu de despăgubiri pentru repararea pagubelor cauzate prin moarte, vătămarea integrității corporale sau a sănătății; la cererea creditorului, suma îi va fi trimisă la domiciliul indicat sau, dacă este cazul, la reședința indicată, cheltuielile de trimitere fiind în sarcina debitorului [art. 787 alin. (1) NCPC];

- dacă sunt înființate mai multe popriri, terțul poprit va proceda potrivit alin. (1), comunicând, după caz, executorului ori creditorilor arătați la pct. 1 și 2 din același alineat numele și adresa celorlalți creditori, precum și sumele poprite de fiecare în parte [art. 787 alin. (2) NCPC];

- terțul în mâinile căruia se află bunurile mobile corporale poprite este supus tuturor îndatoririlor și sancțiunilor prevăzute de lege pentru administratorii-sechestrului de bunuri sechestrate [art. 787 alin. (3) NCPC];

- executorul judecătoresc va proceda la eliberarea sau distribuirea sumei de bani consemnate, în condițiile dispozițiilor art. 787 alin. (1) pct. 1 și ale art. 864 și următoarele NCPC [art. 788 alin. (1) NCPC];

- în cazul în care sunt înființate mai multe popriri și sumele pentru care s-a dispus înființarea popririi depășesc suma urmărilor din veniturile debitorului, terțul poprit, în termenul prevăzut la art. 787 alin. (1) NCPC, va reține și va consemna suma

urmăribilă, înștiințându-i pe executorii judecătorești care au înființat popririle, dispozițiile art. 654 aplicându-se în mod corespunzător; distribuirea se va face de către executorul judecătoresc competent, potrivit dispozițiilor art. 864 și următoarele NCPC (art. 789 NCPC).

II.2. Față de actualul cadru reglementar reformat în materie procesual civilă, precum și de reglementările speciale sau particulare mai sus indicate, care, în opinia noastră, ar fi impus soluția reanalizării principiale și cu o anumită prudență a necesității și oportunității promovării unor reglementări particulare în materia executării silite a veniturilor obținute de persoanele fizice din raporturi contractuale de muncă, formulăm, în continuare, unele critici privitoare la lipsa conformității soluțiilor legislative avansate prin Legea privind unele măsuri de efectuare a reținerilor din veniturile obținute de persoanele fizice din contracte privind raporturi de muncă în baza unor titluri executorii cu următoarele dispoziții din Constituția României, republicată:

II.2.1. Art. 1 alin. (3) și alin. (5), art. 24 și art. 44

Curtea Constituțională a reținut în mod constant în jurisprudența sa că <<Principiul accesului liber la justiție consacrat prin textul citat din Legea fundamentală implică, între altele, adoptarea de către legiuitor a unor reguli de procedură clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile lor procesuale, inclusiv cele referitoare la căile de atac împotriva hotărârilor pronunțate de instanțele de judecată.

În acest sens s-a pronunțat în mod constant și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, de exemplu, în Cazul Rotaru împotriva României, 2000, a statuat că "o normă este <<previzibilă>> numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultanță de specialitate - să își corecteze conduita", iar în Cazul Sunday Times contra Regatului Unit, 1979, a decis că "[...] cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat. Pe scurt, legea trebuie să fie, în același timp, accesibilă și previzibilă".[...]

În aceste condiții judecătorul este constrâns să stabilească el însuși, pe cale jurisprudțială în afara legii, adică substituindu-se legiuitorului, regulile necesare

pentru a se pronunța asupra recursului cu judecarea căruia a fost investit, încălcând astfel dispozițiile art. 1 alin. (4) din Constituție privind separația puterilor.>>⁷.

Curtea Constituțională a mai reținut în jurisprudența sa că "de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat"^{8,9}.

⁷ A se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 189/2006 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, 307 din 5 aprilie 2006).

⁸ A se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 1/2012 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 155/2001 privind aprobarea programului de gestionare a câinilor fără stăpân, astfel cum a fost aprobată prin Legea nr. 227/2002, precum și, în special, ale art. I pct. 5 [referitor la art. 4 alin. (1)], pct. 6 [referitor la art. 5 alin. (1) și (2)], pct. 8, pct. 9 [referitor la art. 8 alin. (3) lit. a) - d)], pct. 14 [referitor la art. 13¹ și 13⁴], pct. 15 [referitor la art. 14 alin. (1) lit. b)] din lege (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012); în decizia amintită, s-a mai reținut că poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu afectează însă previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 903 din 6 iulie 2010 și Decizia Curții Constituționale nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la care se rețin, spre exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Cantoni împotriva Franței, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Wingrove împotriva Regatului Unit, paragraful 40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României paragraful 55, Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei, paragraful 59); or, textul art. I pct. 8 din lege este neclar și imprecis, astfel încât Curtea a constatat că, în mod evident, legea criticată este lipsită de previzibilitate, ceea ce este contrar dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție.

⁹ Instanța română de contencios constituțional a mai statuat că <<Referitor la principiul stabilității/securității raporturilor juridice, prin Decizia nr. 404 din 10 aprilie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 347 din 6 mai 2008, Curtea a reținut că, deși nu este în mod expres consacrat de Constituția României, acest principiu se deduce atât din prevederile art. 1 alin. (3), potrivit cărora România este stat de drept, democratic și social, cât și din preambulul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum a fost interpretat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa. Referitor la același principiu, instanța de la Strasbourg a reținut că "unul dintre elementele fundamentale ale supremației dreptului este principiul securității raporturilor juridice". (Hotărârea din 6 iunie 2005 pronunțată în Cauza Androne împotriva României; Hotărârea din 7 octombrie 2009 pronunțată în Cauza Stanca Popescu împotriva României).

Totodată, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, "odată ce Statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență rezonabile pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiectele de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții (...)". (Hotărârea din 1 decembrie 2005 pronunțată în Cauza Păduraru împotriva României, Hotărârea din 6 decembrie 2007 pronunțată în Cauza Beian împotriva României).

În ceea ce privește aspectele referitoare la criteriile de claritate, precizie, previzibilitate și predictibilitate pe care un text de lege trebuie să le îndeplinească, Curtea constată că autoritatea legiuitoare, Parlamentul sau Guvernul, după caz, are obligația de a edicta norme care să respecte trăsăturile mai sus arătate. [...].

În continuare, Curtea constată că, potrivit art. 8 alin. (4) teza întâi din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, "textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce", iar potrivit art. 36 alin. (1) din aceeași lege, "actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie".

În context, amintim că instanța europeană de contencios a drepturilor omului a statuat că legea trebuie, într-adevăr, să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. Or, pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrariului¹⁰.

De asemenea, precizăm că în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a mai reținut că una dintre cerințele care decurg din expresia "prevăzută de lege" este previzibilitatea. Astfel, s-a mai reținut, o normă nu poate fi privită ca o "lege" decât dacă este formulată cu suficientă precizie pentru a permite cetățenilor să-și adapteze comportamentul în funcție de aceasta; aceștia trebuie să fie în măsură – dacă e nevoie, cu asistența juridică corespunzătoare - să prevadă, într-o măsură rezonabilă în funcție de circumstanțe, consecințele pe care o anumită acțiune le poate implica. Astfel de consecințe nu trebuie să fie previzibile cu certitudine absolută: experiența arată că acest lucru este imposibil de atins. Deși certitudinea este un deziderat, aceasta poate conduce la o rigiditate excesivă, iar legea trebuie să fie capabilă să țină pasul cu modificările circumstanțelor. În consecință, multe legi sunt inevitabil formulate în termeni care, într-o măsură mai mare sau mai mică, sunt vagi și a căror interpretare și aplicare devine o chestiune ce se rezolvă prin jurisprudență. Nivelul de precizie a legislației interne - care nu poate în niciun caz acoperi orice eventualitate - depinde într-o măsură considerabilă de conținutul legii în cauză, sfera sa de aplicare și numărul și statutul celor cărora li se adresează. În special, o regulă este "previzibilă", atunci când aceasta oferă o măsură de protecție împotriva ingerințelor arbitrare ale autorităților publice și împotriva aplicării extensive a unei restricții în detrimentul unei părți¹¹.

Deși normele de tehnică legislativă nu au valoare constituțională, Curtea constată că prin reglementarea acestora legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară.>> - a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 26/2012 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. (2), art. 49 alin. (2), art. 54 și art. 56 din Legea privind amplasarea și autorizarea mijloacelor de publicitate (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 15 februarie 2012).

¹⁰ A se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 348/2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 650 alin. (1) și art. 713 alin. (1) din Codul de procedură civilă (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 529 din 16 iulie 2014), inclusiv jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului acolo citată.

¹¹ A se vedea Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 7 iunie 2012 pronunțată în cauza *Centro Europa 7 s.r.l. și di Stefano împotriva Italiei*, par. 141-143, inclusiv jurisprudența acolo citată.

În opinia noastră, normele preconizate de legea în cauză nu răspund exigențelor de previzibilitate mai sus expuse, în condițiile în care acestea sunt imprecise sau, după caz, lapidare – în condițiile în care nu rezultă în mod neechivoc intenția de reglementare, cu consecințele producerii unor eventuale confuzii în activitatea de interpretare și aplicare și, prin urmare, a afectării drepturilor și intereselor părților din executarea silită -, iar, după cum se poate observa cu evidență, reglementarea, în ansamblul său, fie:

- **dublează¹², fără a realiza necesara corelare, cadrul legal de drept comun în materia executării silite sau, după caz, unele reglementări speciale ori particulare în materie, de exemplu:**

- art. 1 din legea amintită, care se referă la executarea silită a veniturilor din muncă ale persoanelor fizice de competența executorilor judecătorești,

- art. 2 alin. (1) din aceeași lege, care urmărește să reglementeze aspecte vizând rolul activ al executorului judecătoresc,

- art. 3 și art. 4 din legea analizată, prin care se intenționează reglementarea unor aspecte privind concursul de executări și limitele urmăririi și ale veniturilor supuse executării silite,

- art. 5 din legea amintită, prin care se instituie reglementări privitoare la obligațiile terțului poprit;

- **le ignoră ori sunt în contradicție flagrantă cu acestea, de exemplu:**

- art. 1 din proiect utilizează sintagma “*sentințe judecătorești investite cu formulă executorie*”; or, pe de o parte, cum s-a evidențiat mai sus, noțiunea de titlu executoriu nu este limitată la sentințele judecătorești, iar, pe de altă parte, procedura investirii cu formula executorie a fost suprimată ca procedură de sine stătătoare, formula executorie fiind cuprinsă în partea finală a încheierii de încuviințare a executării silite (art. 666 NCPC).

De altfel, cum este știut, lipsa de corelare legislativă, de natură să genereze confuzii și incertitudine, dar și dificultăți în ceea ce privește interpretarea și aplicarea reglementării a fost sancționată constituțional de Curtea Constituțională¹³.

¹² A se vedea și Avizul Consiliului Legislativ nr. 1092/2013.

¹³ A se vedea Decizia nr. 903/2010 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 55/2002 privind regimul de deținere al câinilor periculoși sau agresivi (publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010), prin care Curtea Constituțională a reținut că: “textul de lege criticat este deficitar din perspectiva lipsei de corelare cu prevederile din Codul penal la care art. 11 din ordonanța de urgență face trimitere, ceea ce este de natură să genereze confuzii și incertitudine cu privire la consecințele inacțiunii descrise în norma de incriminare, dar și dificultăți în ceea ce privește interpretarea și aplicarea textelor de lege criticate.”.

În lumina jurisprudenței Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului mai sus citate, în opinia noastră, caracterul insuficient al reglementării, care o privează de claritate și previzibilitate, precum și lipsa integrării sale în ansamblul legislației în vigoare constituie argumente ce conduc la concluzia încălcării dispozițiilor art. 1 alin. (3) și alin. (5) din Constituție.

În subsidiar, opinăm că imprecizia și caracterul lapidar și confuz ale reglementării analizate se răsfrâng și pe planul respectării exigențelor constituționale (art. 24¹⁴ și art. 44), convenționale (art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și art. 1 din Protocolul nr. 1 la această convenție) și legale (e.g. art. 13 NCPC și art. 15 teza I din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară) ale principiilor dreptului la apărare și al proprietății. Exemplificăm cu dispozițiile art. 3 din legea analizată - care ar fi de natură să creeze *prima facie* au spiciile unei imunități de executare pentru eventuale urmăriri silite concomitente sau ulterioare, în detrimentul drepturilor altor creditori -, precum și cu cele ale art. 5 din aceeași lege – care permit terțului poprit să plătească direct creditorului sumele reținute din veniturile debitorilor, cu ignorarea drepturilor altor creditori care ar fi îndreptățiți, în egală măsură, să participe la distribuirea sumei consemnate la dispoziția executorului judecătoresc.

II.2.2. Art. 73 alin. (3) lit. p)

În ceea ce privește adoptarea acestei inițiative legislative **sub forma legii ordinare**, astfel cum rezultă din formula de atestare a autenticității de la finalul textului propunerii legislative, apreciem că inițiativa legislativă trebuia adoptată în condițiile prevederilor art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată, privitoare la majoritatea cerută pentru adoptarea legilor organice.

Astfel, din analiza conținutului Legii nr. 188/2000¹⁵, se constată că aceasta a **fost inițial adoptată ca lege organică**¹⁶.

¹⁴ Cu referire la dreptul constituțional la apărare, amintim, doar cu titlu de exemplu, că instanța română de contencios constituțional a reținut că acest drept “46. [...] conferă oricărei părți implicate într-o procedură judiciară sau extrajudiciară indiferent de natura acesteia (civil, penal, comercial, administrativ, litigiu de muncă) posibilitatea de a folosi toate mijloacele prevăzute de lege prin care pot fi invocate situații sau împrejurări ce susțin și probează apărarea. Acesta include înștiințarea părților despre declanșarea procedurii, participarea la ea, posibilitatea de a folosi orice mijloc de probă, de a solicita administrarea unor probe și de a invoca excepții procedurale ce îi pot sprijini poziția [a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 582/2016 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. II pct. 1, pct. 5 și pct. 15 din Legea pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 119/2006 privind unele măsuri necesare pentru aplicarea unor regulamente comunitare de la data aderării României la Uniunea Europeană, precum și pentru modificarea și completarea Legii notarilor publici și a activității notariale nr. 36/1995 (M.Of. nr. 731 din 21 septembrie 2016)].

¹⁵ Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 738 din 20 octombrie 2011, cu modificările și completările ulterioare.

¹⁶ Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, forma inițială, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 10 noiembrie 2000.

Totodată, față de conținutul textului **art. 6** din inițiativa legislativă, referitor la abaterea disciplinară reținută în sarcina executorului judecătoresc, precizăm că, în jurisprudența Curții Constituționale, s-a reținut că <<(…) "art. 73 alin. (3) lit. p) din Constituție prevede că regimul general privind raporturile de muncă se reglementează prin lege organică. În acest sens, Legea nr. 53/2003 - Codul muncii prevede chiar un capitol distinct ce reglementează răspunderea disciplinară. (...)" (Decizia nr. 392 din 2 iulie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 667 din 11 septembrie 2014). Așadar, se desprinde ideea conform căreia ori de câte ori o lege derogă de la o lege organică, ea trebuie calificată ca fiind organică, întrucât intervine tot în domeniul rezervat legii organice. Mai mult, având în vedere decizia mai sus citată, se poate concluziona în sensul că legiuitorul constituant a stabilit, în mod indirect, în cuprinsul conținutului normativ al art. 73 alin. (3) din Constituție, că reglementările derogatorii sau speciale de la cea generală în materie trebuie și ele adoptate, la rândul lor, tot printr-o lege din aceeași categorie.>>¹⁷.

În aceste condiții, opinăm că reglementarea abaterii disciplinare a executorului judecătoresc sub forma legii ordinare (cum rezultă din formula de atestare a autenticității inițiativei legislative) **pune în discuție neconstituționalitatea extrinsecă** a inițiativei legislative menționate, **în raport cu prevederile art. 73 alin. (3) lit. p) din Constituție, republicată**, conform cărora regimul general privind raporturile de muncă se reglementează prin lege organică.

Dincolo de acest aspect, opinăm că faptele incriminate prin textul art. 6 din propunerea legislativă **nu ar putea constitui abateri disciplinare**, întrucât abaterile disciplinare ale executorilor judecătorești sunt reglementate prin prevederile art. 47 din Legea nr. 188/2000, eventualele acte de executare întocmite de executorii judecătorești cu încălcarea prevederilor legale **putând fi atacate** la instanța de judecată competentă, **prin intermediul contestației la executare**, conform prevederilor art. 712-720 Cod procedură civilă¹⁸ [cuprinse în Cartea a V-a "Despre executarea silită" - Titlul I "Dispoziții generale" - Capitolul VI "Contestația la executare" din Legea nr. 134/2010].

¹⁷ Decizia Curții Constituționale nr. 442/2015, referitoare la admiterea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii pentru modificarea Legii serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 526 din 15 iulie 2015. În acest sens, menționăm și Deciziile Curții Constituționale nr. 785/2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 956 din 29 decembrie 2014; nr. 568/2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 844 din 12 noiembrie 2015 și nr. 694/2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 948 din 22 decembrie 2015.

¹⁸ Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015, cu modificările ulterioare.

Față de considerentele mai sus expuse, înaintăm prezenta sesizare, în vederea exercitării controlului de constituționalitate a Legii privind unele măsuri de efectuare a reținerilor din veniturile obținute de persoanele fizice din contracte privind raporturi de muncă în baza unor titluri executorii în raport cu criticile de neconstituționalitate formulate.

Cu stimă,

Prim-ministru,

DACIAN JULIEN CIOLOȘ

A circular official stamp is partially visible behind the signature. The signature is written in black ink and is highly stylized, starting with a large 'D' and ending with a long horizontal stroke.